

התקבלתי. ועד אחד מעידה שהיא פרועה, לא תפרע אלא בשבועה.

מנכסים משועבדים כיצד: מכר נכסיו לאחרים, והיא נפרעת מן הלקוחות, שהרי נכסיו משועבדים לפרעון כתובתה, לא תפרע אלא בשבועה.

מנכסי יתומים כיצד: מת הבעל, והניח נכסיו ליתומים, והיא נפרעת מן היתומים, לא תפרע אלא בשבועה.

ושלא בפניו כיצד: הלך לו הבעל אחר שגרשה, למדינת הים, והיא נפרעת שלא בפניו, אינה נפרעת אלא בשבועה.

רבי שמעון אומר: כל זמן שהיא תובעת כתובתה, היורשין משביעין אותה. ואם אינה תובעת כתובתה, אין היורשין משביעין אותה. ובגמרא יבואר על מה אמר רבי שמעון את דבריו.

גמרא:

הגמרא דנה מהו המקור לשבועת פוגמת:

סבר רמי בר המא למימר, שבועה זו הינה שבועה דאורייתא⁽¹²¹⁾.

משום דקא טעין הבעל שפרע לה את כל המאיתים שכתב לה בכתובתה, והיא קא מודה ליה במאה. ואם כן הויא ליה כהודאה במקצת הטענה, וכל המודה במקצת הטענה ישבע.

דוחה הגמרא: אמר רבא, שתי תשובות יש בדבר זה, לומר שאין שבועה זו מדין שבועת מודה במקצת:

הדא — דכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין, [שהרי שבועתם באה לפוטרים מתביעת התובע] והיא נשבעת ונוטלת [שהרי היא התובעת].

ועוד, טעם שאינה נשבעת שבועה דאורייתא — משום שאין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות, ובנידון דידן הרי יש בכתובתה שיעבוד קרקעות, ואם כן אינה נשבעת עליו מדאורייתא.⁽¹²²⁾

אלא אמר רבא, על כרחך צריך לומר

ורק בשבועת הנפטרים, [כלומר, שבועה שמוטלת על מי שבאים להוציא ממנו ממון] הופכים את השבועה.

122. הקשו התוספות — והלא יש טעם שלישי, מדוע אינה נשבעת מדאורייתא, כיון שהטעם שנשבעים שבועת מודה במקצת הוא "דאישתמוטי קא משתמט", כלומר אנו חוששים שמא אין לו כסף לפרוע כעת את כל חובו, ולכן מודה רק במקצת, ואומר לעצמו — "כשיהיה לי כסף אשלם". לכן הטילה התורה עליו שבועה

121. כתב רש"י — "ונפקא מינה, דלא מפכינן לה", כלומר — בשבועה דרבנן אם הנשבע אינו יכול להשבע, כגון שהוא חשוד על השבועה, הופכים את השבועה, ומטילים אותה על הבעל דין שכנגדו. אך בשבועה דאורייתא אי הופכים את השבועה.

אך עיין ברא"ש וברי"ף שכתבו שבנידון דידן, אף אם השבועה היא שבועה דרבנן אין הופכים אותה על שכנגדה. כיון שבשבועת הנוטלים אין הופכים את השבועה. ואם אינה יכולה להשבע לא תיטול ממון.